

Warszawa, dnia 7 maja 2018 r.

SPRAWOZDANIE
z trzeciego posiedzenia grupy CDDH-EXP
(Strasburg, 25-27 kwietnia 2018 r.)

<u>Informacje na temat przedstawiciela Polski na posiedzenie:</u>	
Imię i nazwisko/stanowisko:	Małgorzata Kwiedacz, attaché
Instytucja/komórka organizacyjna:	MSZ, Departament do spraw Postępowañ przed Międzynarodowymi Organami Ochrony Praw Człowieka
Numer telefonu:	+48 22 523 9124
Adres poczty elektronicznej:	malgorzata.kwiedacz@msz.gov.pl
Data poprzedniego posiedzenia: 27-29 września 2017 r.	
Data kolejnego posiedzenia: 3-5 października 2018 r.	

W dniach 25-27 kwietnia 2018 r. odbyło się w Strasburgu trzecie posiedzenie Grupy Redakcyjnej Rady Europy ds. swobody wypowiedzi i jej relacji z innymi prawami człowieka (*Drafting Group on Freedom of Expression and Links to Other Human Rights*, CDDH-EXP), w którym uczestniczyła Małgorzata Kwiedacz z Departamentu do Spraw Postępowañ przed Międzynarodowymi Organami Ochrony Praw Człowieka.

I. Przebieg posiedzenia CDDH-EXP

Grupa CDDH-EXP obradowała pod przewodnictwem pana Hansa-Jörga Behrensa (Niemcy). Całość posiedzenia Grupa poświęciła na analizę projektu *Przewodnika po dobrych praktykach w zakresie godzenia prawa do swobody wypowiedzi z innymi prawami i wolnościami człowieka* w celu jego przedstawienia na czerwcowym spotkaniu CDDH.

Projekt, który był analizowany został przygotowany przez Sekretariat i przesłany delegatom Państw Członkowskich Rady Europy w dniu 24 kwietnia br. Zawierał on przykłady dobrych praktyk przesłanych przez Państwa, jak również treść poszczególnych rozdziałów, opracowanych przez Sekretariat. Przy czym, przesłanie finalnej wersji tekstu w przeddzień posiedzenia uniemożliwiło jego uprzednie skonsultowanie z podmiotami, które zgłaszały za pośrednictwem delegata Polski swoje dobre praktyki. Należy wskazać, iż w analizowanym na trzecim posiedzeniu Grupy projekcie poszczególne dobre

praktyki przedstawione przez Państwa zostały pogrupowane oraz ujednoczone, jednakże projekt ten nie odbiega merytorycznie od wcześniej przygotowanego dokumentu, konsultowanego na poziomie krajowym (mail z dnia 18 kwietnia br.).

Polska nie miała uwag merytorycznych do przesłanego dokumentu, w związku z czym delegat na posiedzeniu, zgodnie z instrukcją, monitorował przebieg dyskusji oraz proponowane zmiany i uzupełnienia do projektu Przewodnika.

Podczas dyskusji prowadzonej przez grupę ustalono, iż Przewodnik powinien mieć charakter jak najbardziej ogólny, dlatego będzie on zawierał ogólne odniesienia np. do praktyk istniejących w większości Państw Członkowskich Rady Europy lub w niektórych Państwach, pojedyncze przykłady dobrych praktyk zostaną przytoczone wyjątkowo. Tym samym, uwagi przedstawione przez Biuro Studiów i Analiz SN, zawierające głównie przykłady orzeczeń polskich sądów, nie zostały przez delegata Polski podniesione na posiedzeniu z uwagi na poziom ogólności danych przedstawianych w Przewodniku.

W trakcie posiedzenia, przedstawiciele Państw Członkowskich RE zdecydowali, iż dyskusja będzie dotyczyła głównie treści merytorycznej Przewodnika, a nie treści dobrych praktyk. Dlatego Państwa Członkowskie zostały poproszone o przeanalizowanie, czy opisane ogólnie dobre praktyki występują w ich porządkach prawnych oraz przekazanie odpowiednich informacji do Sekretariatu. Pozwoli to na przeznaczenie trzeciego posiedzenia Grypy na debatę nad treścią Przewodnika *sensu stricto*.

W trakcie debaty nad Przewodnikiem, na prośbę Estonii, dodano do jego nazwy sformułowanie „obietujące praktyki”. Wskazano, iż biorąc pod uwagę na jakim etapie są niektóre z nich (dopiero wdrożone) nie można ich już jednoznacznie ocenić jako dobrych. Żadne z Państw nie sprzeciwiło się tej propozycji.

Podczas analizy przygotowanego dokumentu wprowadzono do niego szereg poprawek, głównie językowych oraz w zakresie jego struktury, nie zmieniających jednak jego wymowy. M.in. zmieniono nazwy niektórych tytułów oraz podtytułów, jak również dodano nowe (np. w części I, punkt B dodano podrozdział o tytule „civil society actors”). W związku z tym przedstawione przez Państwa dobre praktyki zostały przesunięte do bardziej odpowiednich rozdziałów oraz zgrupowane tak by ograniczyć ich liczbę oraz szczegółowość. Rozdział dotyczący blasfemii został przeredagowany tak by odzwierciedlać aktualne orzecznictwo Trybunału.

Ponadto, ujednoczono strukturę ostatniej części Przewodnika tak by każdy rozdział rozpoczynał się od wskazania istotnych w tym obszarze wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. W trakcie prac okazało się, iż zostało przekazanych niewiele dobrych praktyk odnoszących się do ostatniej części Przewodnika (której tytuł jest jednocześnie tytułem Przewodnika). Powoduje to dysproporcję, gdyż pierwsza część jest bogata w przykłady, a w drugiej jest ich widocznie mniej. W konsekwencji, podjęto decyzję, iż na czerwcowe spotkanie CDDH Przewodnik zostanie przesłany w formie wypracowanej przez Grupę na obecnym posiedzeniu, jednak zostanie do niego dołączona prośba do CDDH o wystąpienie do Państw Członkowskich o przesłanie przykładów praktyk, które mogłyby zostać uwzględnione w tej części Przewodnika.

Dodatkowo, w czasie posiedzenia Grupa przysłuchiwała się wystąpieniom:

1. Cecile Greboval oraz Carlien Scheele, tzw. Gender Equality Advisers Rady Europy, które wskazały na istotę znajdujących się w Przewodniku odniesień do *Konwencji o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej*;
2. Silvia Grundmann – reprezentującej Grupę CDMSI, która zwróciła uwagę, m.in. iż obecnie odchodzi się od używania terminu “fake news” co powinno znaleźć odzwierciedlenie w Przewodniku, nad którym pracuje Grupa;

3. Simona Granata-Menghini, reprezentującej Komisję Wenecką, której rekomendacje są często powoływane w Przewodniku. Wskazała ona na konieczność jednolitego podejścia przez wszystkie organy RE do tematyki m.in. mowy nienawiści i wskazała na trudność jej definiowania - zbyt ogólnie opisana jest trudna do ścigania, a szczegółowość może doprowadzić do ścigania każdego przejawu wolności wyrażania opinii.

W ostatnim dniu posiedzenia, Grupa podjęła dyskusję zarówno co do jej dalszych prac, jak również ich harmonogramu. Czwarte posiedzenie grupy CDDH-EXP jest przewidziane na październik 2018 r., a kolejne na kwiecień i październik 2019 r. Przewodniczący Grupy przypomniał, iż przyszłe posiedzenia Grupy pozostają w gestii CDDH. Jednakże po dyskusji, Grupa wniosowała, by październikowe spotkanie zostało anulowane, a spotkanie kwietniowe przełożone na luty 2019 r. Wynika to po pierwsze z aktualnych obostrzeń finansowych RE, zgodnie z którymi każda Grupa powinna anulować jedno ze swoich spotkań. Ponadto, jak wcześniej wskazano, spotkanie CDDH odbędzie się w czerwcu (19.06.2018) i będzie dotyczyło m.in. przygotowanego przez Grupę Przewodnika, a w związku z decyzją Grupy Państwa Członkowskie będą proszone o przesłanie dobrych praktyk do ostatniej jego części. W konsekwencji, na spotkanie październikowe Przewodnik może jeszcze nie zostać uzupełniony o dobre praktyki. Tym samym, by dać więcej czasu i Państwom i Sekretariatowi Grupy, Grupa proponuje, by kolejne spotkanie odbyło się w lutym 2019 r. Jeżeli chodzi o tematykę przyszłych prac Grupy nie została ona jeszcze ostatecznie sprecyzowana, a zaproponowane cztery obszary to:

- swoboda wypowiedzi i debata polityczna,
- fałszywe wiadomości tzw. *fake news* (dezinformacja),
- mowa nienawiści,
- bluźnierstwo).

Jedynie ostatni temat został przez Grupę wprost odrzucony (głównie z uwagi na przebieg dyskusji nad rozdziałem Przewodnika, o takim tytule, który na posiedzeniu został całkowicie przeformułowany). Decyzja odnośnie tematyki przyszłych prac Grupy zostanie podjęta na kolejnym spotkaniu, gdyż żadne Państwo nie opowiadało się za konkretnym tematem. Uznano, iż należy przyrzeć się pracom innych grup i organów w tym obszarze przed podjęciem decyzji.

II. Wnioski

1. Trzecie posiedzenie CDDH-EXP w całości poświęcone zostało przygotowanemu przez Sekretariat, na podstawie przykładów dobrych praktyk przesłanych przez Państwa, Przewodnikowi po Dobrych Praktykach krajowych w zakresie godzenia różnych praw i wolności.
2. Efektem tego posiedzenia jest uzupełnienie Przewodnika o uwagi zgłoszone na posiedzeniu. Dokument ten zostanie przedłożony do akceptacji CDDH w czerwcu br.
3. Do czasu przedstawienia Przewodnika do akceptacji CDDH wymagane jest podejmowanie działań przez delegata Polski, zmierzające do tego aby Polska została wskazana jako jedno z Państw, które stosuje wskazaną w Przewodniku ogólną dobrą praktykę, jeżeli konkretna praktyka dotyczy Polski.
4. Po czerwcowym CDDH, na którym delegaci Państw zostaną poproszeni o przesłanie do Sekretariatu Grupy dobrych praktyk stosowanych w zakresie godzenia prawa do swobody wypowiedzi z innymi prawami i wolnościami człowieka, ostatnia część Przewodnika zostanie uzupełniona o przekazane przez Polskę dobre praktyki podejmowane w tym obszarze.

X Justyna Chrzanowska

Justyna Chrzanowska

Dyrektor

Podpisany przez: Chrzanowska Justyna